

Deklaracja państw członkowskich UE:

Austrii, Belgii, Bułgarii, Chorwacji, Cypru, Czech, Danii, Estonii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, Litwy, Luksemburgu, Łotwy, Malty, Niemiec, Polski, Portugalii, Rumunii, Słowacji, Słowenii, Węgier, Włoch

w sprawie podnoszenia świadomości na temat osób z niepełnosprawnościami.

Polska

Warszawa, 30 czerwca 2025 r.

W nawiązaniu do **Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (CRPD)**, której Unia Europejska i wszystkie jej państwa członkowskie są stronami oraz mając na uwadze, że wyżej wymieniona Konwencja jest międzynarodowym traktatem dotyczącym praw człowieka, który promuje i chroni prawa osób z niepełnosprawnościami w celu zapewnienia równości i integracji osób niepełnosprawnych;

Odnotowując, że ponieważ państwa-sygnatariusze niniejszej Deklaracji są państwami członkowskimi Unii Europejskiej, które ratyfikowały wyżej wymienioną Konwencję, pragniemy przyczynić się do jej promowania poprzez podnoszenie świadomości na temat osób z niepełnosprawnościami zgodnie z art. 8 Konwencji, zgodnie z którym Państwa-Strony zobowiązują się do podjęcia natychmiastowych, skutecznych i odpowiednich środków w celu podniesienia świadomości społecznej na temat kwestii dotyczących osób z niepełnosprawnościami, a także środków mających na celu wzmocnienie poszanowania praw i godności osób z niepełnosprawnościami;

Stosując się do Europejskiej Strategii na rzecz Praw Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2030¹ jako głównego narzędzia wdrażania Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych na szczeblu europejskim. Strategia określa priorytety i ramy wspólnej pracy UE i państw członkowskich na rzecz poprawy życia osób z niepełnosprawnościami w UE i poza nią zgodnie z Konwencją. Wdrożenie tej Strategii zostanie osiągnięte dzięki silnemu zaangażowaniu państw członkowskich, poprzez promowanie polityk i działań, które zapewnią dostępne środowiska, integracyjne systemy edukacji, a także wysokiej jakości systemy opieki zdrowotnej i skuteczne ścieżki sprawiedliwego zatrudnienia dla osób z niepełnosprawnościami. Ponadto strategia wskazuje na zobowiązanie, że Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi w celu uzupełnienia i wspierania kampanii krajowych, zwiększenia świadomości i zwalczania stereotypów związanych z niepełnosprawnościami;

Odnosząc się do rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 13 grudnia 2022 r.² w sprawie równych praw osób z niepełnosprawnościami, która podkreśla,

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2021%3A101%3AFIN#PP4Contents>

² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0435_EN.pdf

że korzystanie z prawa do pracy przez osoby z niepełnosprawnościami jest ściśle związane ze środkami zwalczania bezpośredniej i pośredniej dyskryminacji, i w związku z tym zachęca Komisję i państwa członkowskie do wprowadzenia skutecznych i konkretnych środków promujących równość, różnorodność, w tym poprzez podnoszenie świadomości i środowisko wolne od barier;

My, Państwa Członkowskie Unii Europejskiej, podczas Prezydencji Polski w Radzie Unii Europejskiej, niniejszym zobowiązujemy się:

1. Zdecydowanie zachęcać wszystkie krajowe media głównego nurtu do przedstawiania osób z niepełnosprawnościami w sposób zgodny z celem Konwencji ONZ, a tym samym z poszanowaniem praw człowieka osób z niepełnosprawnościami, przy jednoczesnym poszanowaniu rzeczywistej wolności redakcyjnej i niezależności dostawców usług medialnych w wykonywaniu ich działalności zawodowej.

W ramach Strategii na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami Komisja Europejska i państwa członkowskie zobowiązały się do współpracy w celu zwalczania stereotypów i uprzedzeń oraz podnoszenia świadomości na temat osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z Konwencją;

2. Należy dążyć do tego, aby niepełnosprawność w mediach głównego nurtu była przedstawiana jako część codziennego życia osób z niepełnosprawnościami oraz, aby promować poszanowanie praw i godności osób z niepełnosprawnościami. Należy dołożyć starań, aby osoby z niepełnosprawnościami regularnie pojawiały się w telewizji, radiu i mediach społecznościowych, a także w prasie pisanej w codziennych okolicznościach, niekoniecznie związanych z niepełnosprawnością, na równi z innymi osobami, w celu podniesienia świadomości społeczeństwa.

Należy zauważyć, że historie przedstawiane w mediach mają ogromny wpływ na opinię publiczną, w tym na osoby z niepełnosprawnościami. Wciąż niewiele osób z niepełnosprawnościami regularnie pojawia się w mediach, a gdy już to robią, często są przedstawiane w nieodpowiedni i stereotypowy sposób. Osoby z niepełnosprawnościami są najczęściej pokazywane w kontekście działalności charytatywnej lub leczenia, a zatem są traktowane jako osoby potrzebujące pomocy lub wsparcia, a nie przedstawiane jako integralni uczestnicy społeczeństwa. Telewizja, prasa, radio i media społecznościowe to narzędzia, które mogą mieć kluczowe znaczenie w podnoszeniu świadomości na temat osób z niepełnosprawnościami. Media mogą odegrać ogromną rolę w przeciwdziałaniu stygmatyzacji osób z niepełnosprawnościami i są w stanie wpłynąć na zmianę błędnych przekonań społecznych, co w znacznym stopniu przyczyni się do włączenia osób z niepełnosprawnościami do społeczeństwa na równych zasadach z innymi osobami.

3. Deklarują zamiar prowadzenia regularnych kampanii społecznych, w szczególności w prasie publicznej, radiu i telewizji, a także w mediach społecznościowych w swoich państwach członkowskich w celu podnoszenia

świadomości na temat praw osób z niepełnosprawnościami oraz ich potencjału społecznego i zawodowego.

Zgodnie z art. 8 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych i jak podkreślono w celu 9 „Świadomość, zarządzanie i mierzenie postępów” Strategii na rzecz praw osób niepełnosprawnych na lata 2021-2030, Strony zobowiązują się do przyjęcia natychmiastowych, skutecznych i odpowiednich środków w celu podnoszenia świadomości, zwalczania stereotypów, uprzedzeń i szkodliwych praktyk oraz promowania świadomości na temat możliwości i wkładu osób z niepełnosprawnościami. Środki w tym celu obejmują między innymi inicjowanie i prowadzenie skutecznych kampanii uświadamiających, mających na celu

- pielęgnowanie otwartości na prawa osób z niepełnosprawnościami
- promowanie pozytywnego postrzegania i większej świadomości społecznej wobec osób z niepełnosprawnościami
- promowanie uznawania umiejętności, zasług i zdolności osób z niepełnosprawnościami oraz ich wkładu w miejsce pracy i rynek pracy

4. Promowanie Pakietu Zatrudnienia Osób z Niepełnosprawnościami, który jest zbiorem wytycznych i dobrych praktyk, obejmującym wszystkie etapy zatrudnienia, od rekrutacji po utrzymanie, i skierowanym zarówno do decydentów, jak i praktyków, takich jak publiczne służby zatrudnienia, pracodawcy i związki zawodowe.

Wszystkie elementy Pakietu Zatrudnienia Osób z Niepełnosprawnościami³ zostały już opublikowane przez Komisję. Pakiet ma na celu wsparcie państw członkowskich w poprawie ogólnych warunków zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w UE. Zwiększenie szans osób z niepełnosprawnościami na otwartym rynku pracy można osiągnąć poprzez budowanie świadomości wśród pracodawców na temat potencjału zawodowego osób z niepełnosprawnościami oraz wśród publicznych służb zatrudnienia.

Ważne jest podnoszenie świadomości na temat potencjału osób z niepełnosprawnościami i podkreślanie ich wkładu w miejscu pracy i na rynku pracy.

5. Promowanie „Wytycznych dotyczących niezależnego życia i integracji w społeczności osób z niepełnosprawnościami w kontekście finansowania ze środków UE”⁴, które zawierają zestaw wytycznych dotyczących promowania prawa osób z niepełnosprawnościami do niezależnego życia i integracji w społeczności.

Komisja przyjęła obwieszczenie „Wytyczne w sprawie niezależnego życia i integracji w społeczności osób z niepełnosprawnościami w kontekście finansowania ze środków

³ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/disability/union-equality-strategy-rights-persons-disabilities-2021-2030/disability-employment-package-improve-labour-market-outcomes-persons-disabilities_en

⁴ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202407188

UE”, w którym zaleca środki mające na celu promowanie niezależnego życia poprzez poprawę i promowanie usług wsparcia na rzecz niezależnego życia. Wytoczne zawierają praktyczne zalecenia dla państw członkowskich i zainteresowanych stron w celu przyspieszenia przejścia od opieki instytucjonalnej do usług środowiskowych i niezależnego życia osób z niepełnosprawnościami.

6. Wspieranie wdrażania Europejskiego Aktu o Dostępności , w szczególności egzekwowanie od dostawców mediów zapewnienia, że usługi wykorzystywane do dostarczania treści oraz ich funkcje zapewniają równy dostęp osobom z niepełnosprawnościami.

Europejski Akt o Dostępności (EAA) to dyrektywa, która ma na celu poprawę funkcjonowania rynku wewnętrznego dostępnych produktów i usług poprzez usunięcie barier stworzonych przez rozbieżne przepisy w państwach członkowskich. EAA obejmuje zapewnienie dostępu do audiowizualnych usług medialnych, które mogą obejmować strony internetowe, aplikacje internetowe, aplikacje oparte na dekodernach, aplikacje do pobrania, usługi oparte na urządzeniach mobilnych, w tym aplikacje mobilne i powiązane odtwarzacze multimedialne, a także podłączoną telewizję.

Sprawując rolę wiodącą, zobowiązujemy się do silnego zaangażowania w promowanie polityk krajowych, które są zgodne ze strategią UE dotyczącą praw osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.